

CEVAPLI KİTAPÇIK

Soru	1	2	3	4	5	6	7	Toplam
Puan	18	14	8	8	21	16	15	100

7 açık uçlu / kısa cevaplı soru · 100 puan. Yanıtlarında istenen işlem, gerekçe ve kanıt göster.

Yazılı provasıdır. Okulunun seçtiği senaryoyu kontrol et.

1. Fiilimsilerin işi · 18 puan

Koşan çocuk kapıya ulaştı. Kitap okumak onu dinlendirdi. Zil çalınca herkes içeri girdi.

“Koşan”, “okumak” ve “çalınca” sözcüklerinin fiilimsi türlerini yazınız. Her birinin cümlede hangi sözcüğü veya yargıyı nasıl tamamladığını açıklayınız.

Örnek yanıt

Koşan sıfat-fiildir; çocuğu niteler. Okumak isim-fiildir; “kitap okumak” bir eylemin adı olarak özne görevindeki grubu kurar. Çalınca zarf-fiildir; içeri girme eyleminin zamanını bildirir.

- Fiilden türeyen sözcüklerin çekimli yüklem olup olmadığını kontrol et.
- Niteleme, adlandırma ve zaman bildirme görevlerini ayır.

Dikkat: Yalnız ek adlarını yazıp cümledeki görevi açıklamamak.

2. Kulüp duyurusunu anlama · 14 puan

Okulun okuma kulübü, 18 Kasım Çarşamba günü saat 15.30’da kütüphanede buluşacaktır. Katılımcılar, son okudukları kitaptan seçtikleri bir bölümü ve bu bölümü seçme nedenlerini paylaşacaktır. Kitabı bitirmiş olmak zorunlu değildir. Katılacak öğrencilerin bir gün önce kulüp listesine adlarını yazdırmaları istenmektedir.

Toplantıda öğrenciler hangi iki şeyi paylaşacaktır? Katılmak için kitabı bitirmek gerekiyor mu ve kayıt için hangi işlem isteniyor?

Örnek yanıt

Seçtikleri bölümü ve onu seçme nedenlerini paylaşacaklardır. Kitabı bitirmek gerekmez. Bir gün önce kulüp listesine adlarını yazdırmaları gerekir.

- Paylaşılacak içerik ile katılım koşulunu ayır.
- Olumsuz zorunluluk cümlesini ve kayıt zamanını dikkatle oku.

Dikkat: Kitabı bitirmeyenlerin katılamayacağını söylemek.

3. Konu ile ayrıntı · 8 puan

Eski kitapları onarmak, yalnız kapaklarını yapıştırmaktan ibaret değildir. Eksik sayfaların belirlenmesi, kitabın temizlenmesi ve uygun malzemenin seçilmesi de gerekir. Yanlış yapıştırıcı kitabı daha çok yıpratır. Bu yüzden onarım sırasında kitabın yapısını koruyan yöntemler kullanılmalıdır.

Metnin konusunu bir söz öbeğiyle yazınız. Konuyla ilişkili iki ayrıntıyı metinden belirtiniz.

Örnek yanıt

Konu, eski kitapların uygun yöntemlerle onarılmasıdır. Eksik sayfaların belirlenmesi ve doğru yapıştırıcı/malzeme seçilmesi bu konuyla ilgili ayrıntılardır.

- Bütün cümlelerin hangi ortak iş etrafında toplandığını bul.
- Konuya örnek olan işlemleri seç.

Dikkat: Konuyu yalnız yapıştırıcı diye aşırı daraltmak.

4. Davranıştan çıkarım · 8 puan

Yaşlı saatçi, tamir için bırakılan saatin arkasındaki silik yazıyı görünce işini durdurdu. Çekmecedan büyütecini çıkardı. Yazıyı çizmemek için kullandığı bezi değiştirdi ve saati sahibine göstermeden kapağı parlatmadı.

Saatçinin saatteki yazıya ilişkin tutumu hakkında nasıl bir çıkarım yapılabilir? Bu çıkarımı iki davranışıyla destekleyiniz.

Örnek yanıt

Saatçi, yazının korunmaya değer olduğunu düşünüyor ve ona zarar vermemeye özen gösteriyor olabilir. Büyüteçle incelemesi ve yazıyı çizmemek için bezi değiştirmesi bu çıkarımı destekler.

- Saatçinin normal tamir akışını neden değiştirmiş olabileceğini düşün.
- Tahminini metindeki koruyucu davranışlarla sınırla.

Dikkat: Yazının kesin olarak saatçinin babasına ait olduğunu söylemek.

5. Planla, yaz, gözden geçir · 21 puan

Konu: Okulda kaybolan eşyaların sahiplerine ulaşmasını kolaylaştıracak bir uygulama.

Önce “sorun-çözüm-beklenen yarar” başlıklı üç maddelik bir plan yapınız. Plana göre 4-5 cümlelik bir öneri paragrafı yazınız. Son olarak metninizi gözden geçirip değiştirdiğiniz bir ifadeyi önceki ve sonraki biçimiyle gösteriniz; neden değiştirdiğinizi açıklayınız.

Örnek yanıt

Plan: kayıp eşyalar farklı yerlerde kalıyor; tek bir teslim kutusu ve kayıt listesi oluşturulsun; sahipleri daha kolay bulsun. Metin: Bulunan eşyalar danışmanın yanındaki teslim kutusuna bırakılsın. Eşyanın yeri ve teslim tarihi listeye yazılsın. Öğrenciler kaybettikleri eşyayı ararken önce bu noktaya başvursun. Böylece eşyaların sahibine ulaşması kolaylaşır. Düzeltme: “Eşyalar oraya konsun.” yerine “Bulunan eşyalar danışmanın yanındaki teslim kutusuna bırakılsın.” yazdım; yerin belirsizliğini giderdim.

- Yazmadan önce bilgilerin sırasını kararlaştır.
- Taslağı yaz; bir ifadeyi amaçlı olarak iyileştirip kararını açıkla.

Dikkat: Gözden geçirdim demekle yetinip yapılan değişikliği göstermemek.

6. Betimleme ile öyküleme · 16 puan

Mekân: uzun süredir kullanılmayan bir atölye. Olay: bir öğrencinin burada eski bir çizim defteri bulması.

5-6 cümlelik bir metin yazınız. En az iki cümlede atölyeyi betimleyiniz; diğer cümlelerde defterin bulunmasını zaman sırasıyla anlatınız. Metninizden bir betimleme cümlesini ayrıca belirtiniz.

Örnek yanıt

Atölyenin pencereleri ince bir toz tabakasıyla kaplıydı. Köşedeki ahşap masanın üzerinde paslı bir lamba duruyordu. Ekin, masanın çekmecesini yavaşça açtı. İçinde mavi kapaklı bir çizim defteri buldu. Defteri eline alıp ilk sayfayı çevirdi. Betimleme cümlesi: Atölyenin pencereleri ince bir toz tabakasıyla kaplıydı.

- Mekânın iki ayrıntısını seç.
- Kişinin eylemlerini oluş sırasıyla yaz; betimleme ile olayı bütünleştir.

Dikkat: Yalnız mekânı anlatıp defter bulma olayını yazmamak.

7. Cümlelerin öğeleri · 15 puan

Öğrenciler eski fotoğrafları dün kütüphanede inceledi.

Cümlelerin yüklemine ve öznesini yazınız. Belirtili nesneyi, zaman bildiren zarf tümlecini ve yer tamlayıcısını ayrı ayrı gösteriniz.

Örnek yanıt

Yüklem: inceledi. Özne: öğrenciler. Belirtili nesne: eski fotoğrafları. Zarf tümleci: dün. Yer tamlayıcısı/dolaylı tümleç: kütüphanede.

- Önce yüklemi bul; kim sorusuyla özneyi belirle.
- Neyi, ne zaman, nerede sorularını yükleme yöneltmek söz gruplarını bölmeden ayır.

Dikkat: Eski sıfatını nesneden koparmak veya dün sözcüğünü yer tamlayıcısı saymak.